

Dudullu Organize Sanayi Bölgesi Başkanı
MURAT ÖNAY

DÜZGÜN TÜRKİYE BOZULDU

“Milletvekili olan dedem öldüğünde babam 6 yaşındaymış. Toplam 5 kardeşin olduğu bir aileyiz. Babaannem dirayetli ve güçlü bir kişilik. Hem ailenin ekonomik varlığını idare etmiş hem çocukları. Amcam subay olmuş, babam hakim. Halalarım ise o dönem liseyi bitirmiş ve bir tanesi de memurluk yapmış. Çok eğitilmiş bir aileyiz.”

Zengin Türkiye coğrafyasının örnek bir hikayesi Murat Önay. Ağrı'da başlamış yaşam hikayesi İstanbul'da devam ediyor. Eğitilmiş bir ailenin hukukçu oğlu. Aynı zamanda Dudullu OSB'nin 10 yılı aşkın süredir başkanı. Geri kalan hikayesi ise röportajımızda gizli...

İlk mecliste mebus olan Ağrılı Mehmet Efendi'nin torunu Murat Önay. Çocukluğu Kızıltepe, Bayburt ve Çınar'da hakimlik yapmış babası nedeniyle göçebe geçmiş. Yılın 8 ayını karın içinde geçiren bir kentte 'okumuş olmak' bir kurtuluş. Baba da buna inanmış dede de. Küçük yaşlarda gurbet hep bu eksikliği kapatmak için göze alınmış. 1967'de Ağrı İlkokulu'nu bitirince babasının kararıyla İstanbul'a okula gönderilmiş.

Doğu Anadolu'nun en uç şehri Ağrı. Nam-ı diğer Doğubeyazıt. Bir dönem okuma yazma oranının en yüksek olduğu şehirler arasında yer almış nevi şahsına münhasır bir kent. “Tüm aile eğitilmiş” diyor Murat Önay. Bir kuşak değil 5 kuşak. Aileye vizyon kazandıranların içinde büyük anne figürü ise es geçilmiyor. Önay, o dönemlerine şöyle bir yolculuk yapıyor.

Mozayik formasyon: Hukuk-iktisat-ticaret-askerlik-gazetecilik-sanayicilik

Murat Önay, İstanbul'da İngilizce eğitim veren, o dönem adı Marmara Koleji, bir okulda yatılı eğitim almış. 4 kardeşli ailenin tüm fertleri üniversite me-

Önay'ın dedesi Hacı Mehmet Efendi

Osmanlı Meclis'i Mebusan ve 1. Meclis (Ankara) Ağrı (Doğubeyazıt) üyesi Hacı Mehmet Efendi (Önay) Cumhuriyet'in kurucu siyasi kadroları arasındaydı.

HAYAT RASTLANTILARLA OLUŞUR

Babanın gazetesinde çırak, babanın hukuk bürosunda çırak... Böyledir babalı hayat. Profesyonellik de, amatörlük de babadan gelince “köklü” ve köklü olduğu için de “içten”, ya da yeninin sokak diliyle, “damardan” olur! Tesadüfen satılan bir elektronik şirketi ve elektronik mühendisi kardeşin isteğiyle tesadüfen satın alınan sanayicilik!

Sanayinin karlı iş olduğu zamanlar. Rekabetin şirketleri yoketmediği zamanlar. Toplumun üretim felsefesinden henüz kopmadığı zamanlar.

Başlangıç İMES’te 200 metrekairedir, sıfırdandır. Başlangıç sektörün bugünkü en önemli kuruluşlarından ÖNAYSAN’ın ana rahmidir. Keşke dediği, bugünün, iş işten geçtikten ve sanayici olunduktan sonranın lafıdır: “Çok iyi bir avukat olurdum!” Olurdu hakikaten. Niye mi? Hukuku zaten başarılı olduğu sanayici işine en süzme hüküm ve teknikleriyle soktuğu, sokarak başarılı olduğuna inandığı için: “Şirketi yönetim teknikleriyle bugünlere taşıdım. Sanayi bir yönetim tekniğidir. Profesyonel iş yaşamında yol gösterici etkiyi hukuk yaptı. Kuruluşumuzdan bu yana aile üyeleri de dahil kurumsallaşma başarısı göstermiş bir şirketiz.”

zunu. Önay, ilk olarak İktisadi ve Ticari Bilimler Akademisi’nde 2 yıl eğitimden sonra, babanın gizli etkisinden olsa gerek, İstanbul Hukuk Fakültesi’ni bitirmiş. Evet ama “askerlik okumuşluğu da var: “Lise yıllarında bir dönem Kuleli Askeri Lisesi’ne

devam ettim. Sonra asker olmaktan vazgeçtim ve ayrıldım. Askerliğimi subay olarak yaptım ve askeri okuldan ayrıldığım için pişmanlık duyduğumu söyleyebilirim.”

Hukukçunun hukukçuya eleştirisi

Önay, “Hukukçu olmamda babamın büyük etkisi vardır. Hukuku okumak için de onu sevmek ve özümsemek lazım. Baronun kuruluşu Cumhuriyetten daha eski. 1980’de baroya kayıt olduğumda numaram 12028 idi. 100 yıllık bir süreçte 12 bin kişi kayıt yaptırırken şu anda 38 bin kişi kaydolmuş. İnanılmaz bir artış var. Bu rakamlar bana hukukun kalitesinin düştüğünü gösteriyor” diyor. 1980- 87 yılları arasında avukatlık yapan Önay, hukuk eğitiminin ufuk açtığını düşünüyor. Hukukun tüm eğitimleri kapsayan yanının insana büyük zenginlik kattığını söylüyor: “Kendimi bildim bileli çalışıyorum. Babam avukatlık yaptığı zaman evin altında gazete çıkarıyordu. İstanbul’da Ulus Gazetesi’nin eski klişelerini almıştık. Günlük gazete çıkarıyorduk. 7- 8 yaşlarında haberleri sayfalara ben dizerdim. Ayrıca yaz tatillerinde babamın hukuk bürosunda katiplik yapardım. İlk işim işçiliktir, son işim de...”

ÖNAYSAN’ın büyümesi

İlk pres makineleri + 8 kişi. TV sektörüne yan sanayi hizmetiyle bu ilk çekirdek imalatın ilk çelik yasaıyla karşılaşır. Televizyonda metal parçalar hızla küçülür. KOBİ’nin hikmeti ve gücü de budur zaten. Beyaz eşya sektörüne “kaçılır”! Çiğ gibi büyüyerek gelen talep ÖNAYSAN’ı önce delikanlı yapar, sonra

Medyası:

- National Geographic
- Capital
- KobiEfor
- Beysad Dergisi
- Milliyet Gazetesi

Arabası:

- Mercedes

Hobisi:

- Eskici

Yemekleri:

- Balık

Vazgeçilmezi:

- Kravat

işsizliğin yaygın olduğu bir ülkede hizmet sektörünün çözüm olmayacağı... Bütün bunlar Murat Önay'ın sanayici görüşü: "Beyaz eşya sektöründe yüzde 75'ler seviyesinde yerli ürün kullanımı vardı. Uzakdoğu bu yapıyı olumsuz etkiledi. Bu da yan sanayinin çökmesine neden oldu. Örneğin 200 olan beyaz eşya yan sanayicileri krizde 180'e düştü. Bu rakamlar sanayinin geriye doğru gittiğini gösteriyor. Bu sonuç ise yanlış politikaların sonucudur. Zengin bir topluma dönüşmeden hizmet sektörüne geçiş yapmak ülkenin kalkınmasını olumsuz etkiler. Türkiye'de yaşanan sorun ise

bu strateji yanlışlığıdır."

Eğitilmiş istihdam

Türkiye'nin, bileşimi en zengin ve en üretim-yoğun yerleşkesi olan Dudullu OSB Yönetim Kurulu Başkanlığını 10 yılı aşkın, Beysad Başkanlığını da 6 yıldır yürüten inanmış ve adanmış biri olunca söz önce Murat Önay'a düşer: "En büyük amacım OSB içine bir eğitim tesisi kurmak. Yükseköğretim projesini hayata geçirirsem başkanlığı bırakacağım. 2010'da inşaatın temellerinin atılması planlıyorum."

da ... "İlk İstanbul'da fabrika üretimine geçtik. Ardından Eskişehir ve Manisa'da fabrika üretimine başladık. Ancak ekonomik kriz nedeniyle 2008'de Manisa'daki fabrikayı kapattık. Şu an iki fabrika ile üretime devam ediyoruz. ÖNAYSAN olarak sanayicilikten vazgeçmemiz mümkün değil. Gittiği yere kadar da devam etmeyi planlıyoruz. Bu üretici olarak doğru ama ülke için herkes bizim yaptığımızı yapmaya kalksa Türkiye kaybedecektir."

Sanayi ölmemelidir

Türkiye'nin sanayileşmeden vazgeçmiş gibi gözüktüğü, bu durumun Türkiye'nin hayrına olmadığı,

KİMLİK NASIL OLUŞUR?

Kalamış Lisesi Mezunları Derneği başkanlığı, Lions Kulübü üyeliği, Ümraniye Milli Eğitim Derneği başkanlığı, Demokratik Sol Parti Belediye Meclisi Grup başkanlığı, 15'i aşkın öğrenciye eğitim bursu, Fransa, Belçika, İngiltere, İtalya, ABD vb. dünyanın her yerinde "eski" olana tasavvuf aşkı ile dokunmak ve klasik olmasa dahi kucağına alıp Türkiye'ye götürmek, kitapseverlik... Nem ve küf rayihası da veren Prag ve Brugge gibi kartpostal Avrupa kentleri, İstanbul'un Horhor, Çukurcuma, Üsküdar bitpazarları, eskicileri, Kadıköy'ün antikacıları-sahafı... Tarih tevatür değil "kokudur" felsefesi.

Yemeğe ilgisiz olmasına rağmen kolestrol! Ama işte hayatı biraz da paradokslar renklendiriyor olmalı ki, Küçükalyalı sahilinin meşhur balık lokantası FOÇA'nın sahipliği de onda.

Hemen anladınız tabi, böyle birinin takısı, takı olduğu için ve gözleri bozuk olsa da gözlüğü olmaz. Takım elbise olmazsa olmaz. Doğduğunda kravat takmışlar, bugüne kadar hiç çıkarmamış. Mercedesi bile dervişliğiyle başedememiş. Modernizmin düşmanı değil, tam tersine kurucusu ama

çıkıp gelen Şark modernleşmesinin sosyal dokuya değen tahrifatına hayıfla bakıyor. Nedeni basit; "Ağrı'da yaşarken 3 sinema salonumuz vardı. Kadınlar mini etekli dolaşabiliirdi."

Geriyeye dönesi ve her şeyi düzeltesini duygusu da yok değil: "Ağrı'yı şimdi büyük bir köy olarak görüyorum. Halen daha ne yapabileceğimi düşünüyorum. İmkanım olsa gidip Ağrı'da yaşayabilirim. Doğunun mutlaka kalkınacağına inanıyorum."

D u d u l l u
OSB'nin mimarı
Murat Önay'ı artık tanıyor olmalısınız.

